

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

zo 17. októbra 2013 *

„Nariadenie (ES) č. 44/2001 — Článok 15 ods. 1 písm. c) — Právomoc vo veciach spotrebiteľských zmlúv — Prípadné obmedzenie tejto právomoci na zmluvy uzatvorené na diaľku — Príčinná súvislosť medzi obchodnou alebo podnikateľskou činnosťou smerovanou do členského štátu bydliska spotrebiteľa prostredníctvom internetu a uzatvorením zmluvy“

Vo veci C-218/12,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Landgericht Saarbrücken (Nemecko) z 27. apríla 2012 a doručený Súdnemu dvoru 10. mája 2012, ktorý súvisí s konaním:

Lokman Emrek

proti

Vladovi Sabranovicovi,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory M. Ilešič, sudcovia C.G. Fernlund, A. Ó Caoimh, C. Toader (spravodajkyňa) a E. Jarašiūnas,

generálny advokát: P. Cruz Villalón,

tajomník: A. Impellizzeri, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 25. apríla 2013,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- L. Emrek, v zastúpení: M. Kurt, Rechtsanwalt,
- V. Sabranovic, v zastúpení: M. Mauer, Rechtsanwältin,
- belgická vláda, v zastúpení: T. Materne a J. C. Halleux, splnomocnení zástupcovia,
- francúzska vláda, v zastúpení: B. Beaupère-Manokha, splnomocnená zástupkyňa,
- luxemburská vláda, v zastúpení: P. Frantzen a C. Schiltz, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: A.-M. Rouchaud-Joët a M. Wilderspin, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 18. júla 2013,
vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pánom Emrekom a pánom Sabranovicom vo veci nárokov vyplývajúcich zo záruky po uzatvorení zmluvy o kúpe ojazdeného vozidla.

Právny rámec

- 3 Podľa odôvodnenia 11 nariadenia č. 44/2001 „normy súdnej právomoci musia byť vysoko predvídateľné a vychádzať zo zásady, že právomoc sa všeobecne zakladá podľa bydliska žalovaného a právomoc založená na tomto kritériu musí byť vždy k dispozícii, okrem určitých presne vymedzených situácií, keď predmet konania alebo zmluvná voľnosť účastníkov odôvodňuje iné kritérium väzby. Bydlisko (sídlo) právnickej osoby treba definovať osobitne, aby boli spoločné pravidlá prehľadnejšie a vyhlo sa konfliktu právomoci“.
- 4 Podľa odôvodnenia 13 uvedeného nariadenia v oblasti poistenia, spotrebiteľských zmlúv a pracovnoprávných vzťahov by slabší účastník mal byť chránený normami právomoci, ktoré chránia jeho záujmy lepšie než všeobecné normy právomoci.
- 5 Článok 2 ods. 1 tohto nariadenia stanovuje zásadu, podľa ktorej sa osoby s bydliskom na území členského štátu bez ohľadu na ich štátne občianstvo žalujú na súdoch tohto členského štátu.
- 6 Článok 5 nariadenia č. 44/2001 v bode 1 písm. a) stanovuje, že v zmluvných veciach je príslušným súdom súd podľa miesta zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby.
- 7 Článok 15 ods. 1 uvedeného nariadenia znie takto:

„Vo veciach týkajúcich sa zmluvy uzavretej spotrebiteľom na účely, ktoré nie je možné považovať za súčasť jeho podnikania alebo povolania, sa právomoc určí podľa tohto oddielu, pričom nie sú dotknuté ustanovenia článku 4 a článku 5 bod 5, ak ide

...

- c) vo všetkých ostatných prípadoch o zmluvu uzavretú s účastníkom, ktorý obchoduje alebo podniká v členskom štáte bydliska spotrebiteľa alebo akýmkoľvek spôsobom smeruje takéto činnosti do tohto členského štátu alebo do viacerých štátov vrátane tohto členského štátu, a zmluva spadá do rozsahu týchto činností.“
- 8 Článok 16 ods. 1 a 2 nariadenia č. 44/2001 stanovuje:

„1. Spotrebiteľ môže žalovať druhého účastníka zmluvy buď na súdoch členského štátu, v ktorom má tento účastník bydlisko, alebo na súdoch podľa miesta bydliska spotrebiteľa.

2. Druhý účastník zmluvy môže žalovať spotrebiteľa len na súdoch členského štátu, v ktorom má spotrebiteľ bydlisko.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 9 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že pán Emrek s bydliskom v Saarbrückene (Nemecko) v čase skutkových okolností veci samej hľadal ojazdené vozidlo vhodné na kúpu.
- 10 Pán Sabranovic prevádzkuje v Spicherene (Francúzsko), meste blízko nemeckej hranice, podnik predávajúci jazdené vozidlá pod obchodným menom Vlado Automobiles Import-Export. V uvedenom čase mal internetovú stránku, na ktorej boli uvedené kontaktné údaje podniku, vrátane francúzskych telefónnych čísiel a nemeckého čísla na mobil spolu s príslušnými medzinárodnými predvoľbami.
- 11 Pán Emrek sa o existencii podniku pána Sabranovica a o možnosti kúpiť tam vozidlo dozvedel nie z uvedenej internetovej stránky, ale od známych, a následne sa vybral do sídla tohto podniku v Spicherene.
- 12 Dňa 13. septembra 2010 pán Emrek ako spotrebiteľ uzatvoril s pánom Sabranovicom písomnú zmluvu o kúpe ojazdeného vozidla v priestoroch jeho prevádzkarne.
- 13 Pán Emrek následne žalobou podanou proti pánovi Sabranovicovi na Amtsgericht Saarbrücken (Nemecko) uplatňoval nároky vyplývajúce zo záruky. Zastával názor, že tento súd má podľa článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 medzinárodnú právomoc rozhodnúť o predmetnej žalobe. Z internetovej stránky pána Sabranovica totiž vyplýva, že jeho obchodná činnosť smeruje aj do Nemecka.
- 14 Uvedený súd rozhodol, že návrh pána Emreka je neprípustný, a zamietol ho s odôvodnením, že v predmetnom prípade sa článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 neuplatní, pretože pán Sabranovic nesmeroval svoju obchodnú činnosť v zmysle tohto ustanovenia do Nemecka.
- 15 Pán Emrek podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na odvolací súd, pričom tvrdil, že článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 nevyžaduje existenciu príčinnej súvislosti medzi obchodnou činnosťou smerujúcou do členského štátu spotrebiteľa a uzatvorením zmluvy. Toto ustanovenie nevyžaduje ani uzatvorenie zmluvy na diaľku.
- 16 Landgericht Saarbrücken sa domnieva, že vo veci samej sa preukázalo, že obchodná činnosť pána Sabranovica smerovala do Nemecka. Predovšetkým uvedenie medzinárodnej predvoľby do Francúzska, ako aj telefónneho čísla nemeckého mobilu vzbudzovalo dojem, že cieľom tohto obchodníka je získať aj zákazníkov bývajúcich mimo územia Francúzska, predovšetkým v pohraničnej oblasti Nemecka.
- 17 Podľa názoru uvedeného súdu, aj keby sa vychádzalo z toho, že na uplatnenie článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 sa nevyžaduje uzatvorenie zmluvy na diaľku, na zabránenie rozšíreniu pôsobnosti tohto ustanovenia je potrebné, aby internetová stránka obchodníka bola prinajmenšom príčinou účinného uzavretia zmluvy so spotrebiteľom. V dôsledku toho sa tento súd domnieva, že uvedené ustanovenie sa nesmie uplatniť v prípade, keď spotrebiteľ „náhodne“ uzatvorí zmluvu s „podnikateľom“.
- 18 Za týchto okolností Landgericht Saarbrücken rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
 - „1. V prípadoch, kedy internetová stránka podnikateľa smeruje do členského štátu spotrebiteľa, obsahuje článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia [č. 44/2001] ako nepísanú dodatočnú podmienku to, že spotrebiteľ bol nabádaný cez internet uzavrieť zmluvu s podnikateľom a teda, že existuje príčinná súvislosť medzi internetovou stránkou a uzavretím zmluvy?

2. V prípade, ak sa vyžaduje príčinná súvislosť medzi činnosťou smerovanou do členského štátu spotrebiteľa a uzavretím zmluvy, vyžaduje článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 okrem toho aj uzavretie zmluvy na diaľku?“

O prejudiciálnych otázkach

- 19 Na úvod treba spresniť, že Súdny dvor na druhú prejudiciálnu otázku predloženú v predmetnej veci vnútroštátnym súdom už odpovedal vo svojom rozsudku zo 6. septembra 2012, Mühlleitner (C-190/11), keď rozhodol, že článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 sa má vykladať v tom zmysle, že nevyžaduje, aby zmluva medzi spotrebiteľom a podnikateľom bola uzatvorená na diaľku.
- 20 V dôsledku toho treba preskúmať len prvú otázku, ktorou sa uvedený súd v podstate pýta, či sa má článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 vykladať v tom zmysle, že vyžaduje existenciu príčinnej súvislosti medzi spôsobom nasmerovania obchodnej alebo podnikateľskej činnosti do členského štátu bydliska spotrebiteľa, konkrétne internetovou stránkou, a uzavretím zmluvy s týmto spotrebiteľom.
- 21 V tejto súvislosti treba po prvé konštatovať, že podľa článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 uplatnenie tohto ustanovenia nie je výslovne podmienené existenciou takejto príčinnej súvislosti.
- 22 Zo znenia tohto ustanovenia totiž vyplýva, že sa uplatní pri splnení dvoch špecifických podmienok. Jednak je nevyhnutné, aby podnikateľ obchodoval alebo podnikal v členskom štáte bydliska spotrebiteľa alebo aby akýmkoľvek spôsobom smeroval uvedené činnosti do tohto členského štátu alebo do viacerých štátov vrátane tohto členského štátu, a jednak, aby dotknutá zmluva spadala do rozsahu týchto činností.
- 23 Súdny dvor už rozhodol, že hlavnou podmienkou uplatniteľnosti článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 je podmienka obchodnej alebo podnikateľskej činnosti smerujúcej do štátu bydliska spotrebiteľa (rozsudok Mühlleitner, už citovaný, bod 44), a vnútroštátny súd sa vo veci samej domnieva, že táto podmienka je splnená.
- 24 Po druhé, pokiaľ ide o teleologický výklad článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001, treba uviesť, že pridanie uvedenej nepísanej podmienky týkajúcej sa existencie príčinnej súvislosti, aká sa uvádza v bode 20 tohto rozsudku, by bolo v rozpore s cieľom sledovaným týmto ustanovením, konkrétne s cieľom ochrany spotrebiteľov považovaných za slabších účastníkov zmlúv, ktoré uzatvárajú s podnikateľom.
- 25 Ako tvrdila Európska komisia a ako uviedol generálny advokát v bode 25 návrhov, treba konštatovať, že požiadavka predchádzajúcej návštevy internetovej stránky spotrebiteľom by sa mohla spájať s dôkaznými problémami, najmä v prípade, keď zmluva, o akú ide vo veci samej, nebola uzatvorená na diaľku prostredníctvom tejto stránky. V takomto prípade by ťažkosti spojené s dokazovaním existencie príčinnej súvislosti medzi použitým spôsobom smerovania činnosti, konkrétne internetovou stránkou, a uzatvorením zmluvy mohli odrádzať spotrebiteľov od toho, aby sa podľa článkov 15 a 16 nariadenia č. 44/2001 obrátili na vnútroštátne súdy, a oslabiť ochranu spotrebiteľov sledovanú týmito ustanoveniami.
- 26 Ako však uviedol aj generálny advokát v bode 26 návrhov, hoci uvedená príčinná súvislosť nie je nepísanou podmienkou, od ktorej závisí uplatnenie uvedeného článku 15 ods. 1 písm. c), nič to nemení na skutočnosti, že môže byť kvalifikovanou indíciou, ktorú vnútroštátny súd môže vziať do úvahy s cieľom určiť, či činnosť skutočne smeruje do členského štátu, v ktorom má spotrebiteľ bydlisko.

- 27 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Súdny dvor v bode 93 a vo výroku rozsudku zo 7. decembra 2010, Pammer a Hotel Alpenhof (C-585/08 a C-144/09, Zb. s. I-12527), uviedol demonštratívny výpočet indícií, ktoré vnútroštátnemu súdu môžu pomôcť pri posúdení, či podstatná podmienka obchodnej činnosti smerovanej do členského štátu bydliska spotrebiteľa je splnená.
- 28 Súdny dvor v už citovanom rozsudku Mühlleitner rozhodol, že uplatnenie uvedeného článku 15 ods. 1 písm. c) nepodlieha podmienke uzatvorenia spotrebiteľskej zmluvy na diaľku, a okrem toho v bode 44 tohto rozsudku uvedený demonštratívny výpočet doplnil o ďalšie indície týkajúce sa najmä „nadviazania kontaktu na diaľku“ a „uzatvorenia spotrebiteľskej zmluvy na diaľku“, ktoré môžu preukázať skutočnosť, že zmluva súvisí s činnosťou, ktorá smeruje do členského štátu bydliska spotrebiteľa.
- 29 S cieľom zabrániť rozšíreniu pôsobnosti článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 treba konštatovať, že príčinná súvislosť, o ktorú ide v prvej otázke, sa má považovať za indíciu „smerovanej činnosti“, rovnako ako nadviazanie kontaktu na diaľku vedúce k tomu, že spotrebiteľ sa na diaľku zmluvne zaviazal.
- 30 Navyše, ako uviedol generálny advokát v bodoch 33 až 38 návrhov, skutočnosť, že podnikateľ, tak ako vo veci samej, má sídlo v členskom štáte blízko hranice s iným členským štátom, v mestskej aglomerácii nachádzajúcej sa na oboch stranách hranice, používa telefónne číslo pridelené iným členským štátom a sprístupní ho svojim potenciálnym klientom s bydliskom v tomto štáte, aby nemuseli platiť za medzinárodný hovor, môže takisto predstavovať indíciu, ktorá môže preukázať, že jeho činnosť „smeruje do“ tohto iného členského štátu.
- 31 V každom prípade vnútroštátnemu súdu prináleží vykonať celkové posúdenie okolností, za ktorých bola uzatvorená spotrebiteľská zmluva dotknutá vo veci samej, aby mohol rozhodnúť, či sa v závislosti od existencie alebo neexistencie indícií uvedených, resp. neuvedených v taxatívnom výpočte zostavenom Súdnym dvorom v relevantnej judikatúre citovanej v bodoch 27 a 28 tohto rozsudku článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 uplatní.
- 32 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 sa má vykladať v tom zmysle, že nevyžaduje existenciu príčinnej súvislosti medzi spôsobom smerovania obchodnej alebo podnikateľskej činnosti do členského štátu bydliska spotrebiteľa, konkrétne internetovou stránkou, a uzavretím zmluvy s týmto spotrebiteľom. Existencia takejto príčinnej súvislosti však predstavuje indíciu, ktorá svedčí v prospech toho, že zmluva súvisí s takouto činnosťou.

O trovách

- 33 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

Článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach sa má vykladať v tom zmysle, že nevyžaduje existenciu príčinnej súvislosti medzi spôsobom smerovania obchodnej alebo podnikateľskej činnosti do členského štátu bydliska spotrebiteľa, konkrétne internetovou stránkou, a uzavretím zmluvy s týmto spotrebiteľom. Existencia takejto príčinnej súvislosti však predstavuje indíciu, ktorá svedčí v prospech toho, že zmluva súvisí s takouto činnosťou.

Podpisy